

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת וארא

תורת

הצלת האדם תלויה בעבודת האדם שלו:

שְׁמוֹת פֶּרֶק ט (טז) וְאוֹלָם בְּעֵבֹר אֵת הָעֲמֻדָּתַיָּה בְּעֵבֹר הָרְאִיתָךְ אֵת כּוֹזֵי וּלְמַעַן סִפֵּר
 שְׁמִי בְּכָל הָאָרֶץ: שְׁמוֹת פֶּרֶק י (א) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ כִּי אֲנִי
 הַכְּבֹדְתִי אֵת לְבוֹ וְאֵת לֵב עֲבָדָיו לְמַעַן שְׁתִּי אֹתְתִי אֵלָה בְּקִרְבּוֹ: (ב) וּלְמַעַן תִּסְפֹּר
 בְּאָזְנִי בִנְךָ וּבֶן בִּנְךָ אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלְלָתִי בְּמִצְרַיִם וְאֵת אֹתְתִי אֲשֶׁר שְׁמַתִּי בָם וַיְדַעְתֶּם
 כִּי אֲנִי יְקֹוֹק:

התורה כותבת במכת הערוב שהקב"ה אמר למשה לדבר עם פרעה ולבקשו שישלח את בני ישראל וימאן ישלח את הערוב ומלאו כל בתי מצרים בערוב, והפליתי ביום ההוא את ארץ גושן אשר עמי עומד עליה לבלתי היות שם ערוב למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ, וכו' ואולם בעבור זאת העמדתיך בעבור הראותך את כחי ולמען ספר שמי בכל הארץ.

שאלה

ויש לתמוה כיצד יתכן שכל הנסים והנפלאות אשר עשה הקב"ה ביצי"מ הן להראות כוחו וגבורתו לפרעה ולמען שיספר מופתיו בארץ, וכי זו תכלית בריאת העולם במה שמצרים יגיעו להכרה וידיעה שיש ה' בקרב הארץ?

כל נסי מצרים לחזק את בני ישראל באמונה

אולם התשובה לכך מבוארת בריש פרשת בא אשר שוב הקב"ה מצוה את משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ולב עבדיו למען שיתי אותתי אלה בקרב, ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אותתי אשר שמתי בם וידעתם כי אני ה'.

הרי מפורש שעיקר תכלית הענין והמטרה בכל המופתים בפרעה ומצרים הם בכדי שביאו את בני ישראל להכרה וידיעה כי אני ה' בארץ, ולכן אומר הרמב"ן במכת הערוב הקב"ה הראה לבני ישראל כיצד הוא מפליא את בני ישראל לטובה ויוצאות חיות טרף מהיערות ולגושן אינם פונות בזה ראו בעין כיצד הקב"ה נוהג איתם למעלה מהטבע, וכך היה בכל מכה ומכה כמתבאר במדרשים כיצד ראו בני ישראל איך הקב"ה נוהג איתם שלא כדרך הטבע.

הלב אליהו הנסים ללמד בני ישראל שהם מעל הטבע

וכותב הלב אליהו בפ' וארא (ע' כא) כי מטרת הקב"ה בזה ללמד את כל אחד מבני ישראל אינו נוהג לפי הטבע אלא למעלה מהטבע, כאשר אמר הקב"ה לאברהם בפ' לך לך ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט וכו' ופרש"י הוציאו מחלל העולם והגביהו מעל הכוכבים ואמר לו להביט היינו מלמעלה למטה, וכונתו בזה שהוציאו מהנהגת הטבע והבטיחו שהוא וזרעו מעל הטבע. ועי"ז שתהיה הכרה בהנהגת הבורא את עולמו ועם ישראל, ממילא מזה יקיש האדם כיצד חובתו לעבוד את הקב"ה במדה כנגד מדה.

עשה רצונך כרצונו כדי שיעשה רצונך כרצונו

ובמידה שאדם מודד בה מודדין לו, וכמאמר התנא באבות (פ' ב משנה ד) "עשה רצונך כרצונו כדי שיעשה רצונך כרצונו", ותמיד פרשתי בס"ד שכונת התנא לומר שכאשר האדם רוצה מהקב"ה הנהגה מיוחדת הדבר תלוי בו ובעבודתו לקב"ה, והיינו שבדומה לעשיית רצון הבורא יתברך כך הקב"ה יפרע לו, ולכן אם רצונך עז עשה רצון הקב"ה כרצונך ועי"ז הקב"ה יחזיר לך לעשות רצונך כמו שעשית את רצונו.

ה' צלך על יד ימינך

וכמאמר הכתוב ה' צלך על יד ימינך ודרשו חז"ל מה הצל כפי מה שאתה מראה לו כך הוא מראה לך אם אצבע יחזיר אצבע ואם שתיים יראה שתיים, כך הנהגת הקב"ה עם האדם בדומה לצל שלו, והמכוון כדוגמת עבודתו להי"ת.

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

כמים פנים אל הפנים

כמו כן מבואר בגמ' יבמות קיז. שרבי יהודה מפרש את הפסוק במשלי (כז- יט) "כמים פנים לפני כן לב האדם לאדם" דאמנם בפשוטו המכוון על אהבת הזולת שהלבבות מרגישים האם יש אהבה לחבירו או לא כעין הבבואה שבמים אשר בה רואה את פניו כפי שהוא מתנהג באותו רגע אם שוחק או מעקם וכדומא, אולם ר"י מפרש שהכוונה על דברי תורה ופרש"י שם שכונתו שהצלחת האדם ועלייתו בתורה תלויה בהסברת פניו וליבו לתורה ככל שמראה אהבתו ומסירותו לתורה כך מקבל בחזרה ומשיג בחכמת התורה.

דברי הגר"א הנהגת הקב"ה עם האדם לפי דרגתו

ובאמת הגר"א במשלי שם פירש הפסוק על עבודת הי"ת שהכל תלוי בדרגת האדם כיצד עובד את השי"ת כן הקב"ה דבק בו. וכותב הלב אליהו שכך אנו רואים אצל הצדיקים כיצד הקב"ה נוהג איתם מעל הטבע, וטעם הדבר היות ועבודתם את הי"ת היא שלא כדרך הטבע ומדה כנגד מדה.

מעשה שהיה:

מסופר על רבי אברהם אייביש שהיה צדיק גדול ופעם נצרך לנסוע לאחד הכפרים והיו שני דרכים לנסוע לשם אחת ארוכה אך היא דרך בטוחה ויש דרך קצרה אך אינה בטוחה כי צריך לעבור דרך הכפרים הערביים, והנה זה היה ביום חגם של הגויים אשר בו הם הוללים ומשתכרים ומאוד מסוכן לעבור במקום מגוריהם, והעגלון פיחד אך הרב הבטיחו שאנחנו נעבור בכפר יהיה שריפה במסגד שלהם ויעסקו בכיבוי השריפה ולא ישימו לב אלינו, ואכן כאשר התקרבו לכפר באמת היה עשן מתמר ועברו וראו שנשרף המסגד והיו כולם עסוקים בשריפה וכך עברו בביטחה, העגלון שאל את הרב האם יש לו רוח הקודש, השיבו הרב לא אלא מפני שכתוב בתורה לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה, לרמז שמי ששומר פיו זוכה שכל מה שיוצא מפיו יעשה ולכן כאשר הקב"ה ראה שאמרתי שיהיה שריפה ונהיה. ללמדנו שכפי עבודת השם של האדם כך הקב"ה מתייחס אליו.

עיקר ניסי מצרים ללמד את בני ישראל שהם מעל הטבע

נמצא שעיקר הניסים והנפלאות שהקב"ה עשה ביצ"מ הן להביא את בני"י להכרה במציאות הבורא וכיצד ביכולתו להנהיג העולם מעל הטבע ושע"ז בני"י ילמדו כיצד לעבוד הי"ת מעל הטבע, והמכוון בזה שכאשר האדם לומד רק כאשר מסתדר לו והכל מאורגן והוא בריא והפרנסה מסודרת ויש לו בית, אשה וילדים, וכדומא אינו חכמה ולא מגיע לו עבור זה שהקב"ה ינהג איתו בדרך מיוחדת, אולם אם האדם יעבוד על עצמו להתאמץ נגד יכולתו הן בתפילה הן בתורה והן בקיום המצוות בודאי יזכה להנהגה מיוחדת ויעלה במעלות התורה והיראה.

ברכת אבי הבן במילה כשם

ובזה נראה לי להוסיף עוד פי' על הברכה אשר אנו מברכים את אבי הבן כשם שהכנסתו לברית וכו', שבעצם עשיית מעשה הברית בודאי הוא נוגד הנוחיות של האדם ויש לו צער כיון שסו"ס אין הדבר שייך לניתוח מחוסר בריאות לנולד אלא עיקר המעשה נובע אך ורק בכדי לעשות רצון הבורא יתברך למרות הצער לתינוק שהדבר כואב מאוד להורים נמצא שמצוה זו נעשית ממש במסירות נפש כמאמר הגמ' בשבת קל. ולזה מברכין את אבי הקן בהיקש ודמיון למצוה זו יהיו יתר תורתו מצוותיו ועבדתו הכל במסירות נפש לעשות רצון הבורא יתברך וע"ז מובטח הצלחה ועליה בתורה אכ"ר.

בידידות ואהבה
 מרדכי מלכא